

CENTENAR

Un important jubileu: **CENTENAR ION DUMITRESCU** - compozitor, profesor universitar emerit, dirijor –

AL. I. BĂDULESCU

Luni 20 mai a.c., s-au împlinit **100 de ani** de la nașterea compozitorului, profesorului universitar emerit și dirijor **ION DUMITRESCU**, personalitate fascinantă a muzicii românești din cea de a doua jumătate a sec. XX.

A văzut lumina zilei într-o familie de intelectuali, în străvechea așezare vâlceană Oteșani.

Încă din anii școlii primare, elevul Ion Dumitrescu a dovedit talent și preocupări pentru studiul artei sonore. Dând curs acestei evidente vocații, începând din anul 1925, școlarul Ion Dumitrescu este admis la Seminarul din orașul Râmnicu-Vâlcea, localitate adesea numită **“Ierusalimul Țării Românești”**. Desăvârșirea pregătirii sale muzicale a avut loc, în perioada 1933 – 1940, la Conservatorul de Muzică din București. Aici, a beneficiat de excepționala îndrumare a renumitelor personalități marcante ale creației și pedagogiei muzicale naționale: Faust Nicolescu, Alfonso Castaldi, Mihail Jora, Dimitrie Cuclin, Constantin Brăiloiu, George Breazu, Ionel Perlea, Silvio Florescu ș.a. Ulterior s-a perfecționat în tainele complexe ale științei și artei compoziției muzicale, cu **acad. Mihail Jora, pe care genialul George Enescu îl aprecia „un excepțional pedagog și un excelent compozitor”**.

Urmând exemplul distinșilor săi înaintași, tânărul muzician se dedică, începând din 1940, nobilei activități didactice, inițial în calitate de profesor de muzică la Liceele „Gh. Lazăr”, „Matei Basarab” și Liceul Militar din Capitală, iar din anul 1944 și până în 1979, în învățământul muzical universitar, cu deosebire la catedra de armonie, contrapunct, forme muzicale, compoziție din cadrul prestigiosului Conservator bucureștean (unde în anii 1951-1952 a fost decan și în perioada 1956 – 1979 a fost și șef de catedră). Mulți dintre foștii săi

studenți au devenit nume sonore în viața muzicală din țară și din străinătate: Viorel Cosma, Vasile Tomescu, Ștefan Niculescu, Aurel Stroe, Vasile Donose, Gh. Firca, Mircea Neagu, Constantin Romașcanu, Liviu Glodeanu, Vasile Timiș, Dan Constantinescu, Remus Georgescu, Vasile Dinu, George Draga, Stelian Olariu, Ursu Anghel Emilian ș.a.

Pe lângă această prestigioasă activitate didactică, între anii 1940 – 1947 muzicianul Ion Dumitrescu s-a aflat, în calitate de dirijor și de compozitor la Teatrul Național din Capitală, timp în care a compus muzică de scenă pentru mai bine de 60 de reprezentative lucrări dramatice – din repertoriul universal și național, înscrise în programele stagiunilor primei scene dramatice românești, pe care le-a dirijat seară de seară. Iată numai câteva exemple: *Hamlet*, *Noaptea Regilor* și *Regele Lear* - W. Shakespeare, *Don Juan*, *Burghezul Gentilom* și *Școala Femeilor* - Moliere, *Cezar și Cleopatra* - Bernard Shaw, *Mincinosul* - Carlo Goldoni, *Ifigenia în Taurida* – Goethe, *Don Carlos* – Fr. Schiller, *Vlaicu Vodă* – A. Davila, *Lucreția Borgia* – Victor Hugo, *Coana Chirița* – Tudor Mușatescu, *Luceafărul* – Mihail Eminescu, *Oedip Rege* – Sofocle, *Revizorul* – Gogol, *Apus de Soare* – Barbu Ștefănescu-Deleavrancea, *Înșir-te mărgărite* – Victor Eftimiu ș.a.

Dar cea mai importantă activitate în care ilustrul muzician Ion Dumitrescu s-a dedicat, cu întreaga sa forță și exemplar profesionalism, a fost, încă din anii studenției, compoziția muzicală. O seamă de opusuri din domeniile: **Muzicii simfonice** (*Cele Trei suite pentru orchestră*, *Două piese pentru orchestră*, *Poemul pentru violoncel și orchestră*, *Simfonia I în Fa major*, *Preludiu simfonic*, *Concert pentru orchestră de coarde*, *Suita simfonică „Muntele Retezat”*, *„Simfonieta în Re major”* ș.a.), **Muzicii de cameră** (*Sonata în La major pentru pian*, *Suita în stil vechi pentru violă și pian*, *Sonatina pentru pian*, *Cvartet de coarde nr. 1 în Do Major*), **Muzicii corale** (*Mărăcinul pentru cor mixt*), *Cântece și coruri pentru copii etc.* **Muzicii vocale** (*Patru cântece pentru voce și pian*, *Zece cântece aromânești pentru voce și pian*) și cu deosebire **Muzicii de film** (*Grădinile Capitalei*, *Pădurea Îndrăgostiților*, *În sat la noi*, *Neptoții gornistului*, *Brigada lui Ionuț*, *Desfășurarea*, *Muntele Retezat* etc.) fac parte din patrimoniul artistic românesc. Majoritatea acestor opusuri au fost interpretate în concerte publice de instituțiile profesioniste de concerte și spectacole din țară și din străinătate, bucurându-se pretutindeni de elogioase aprecieri din partea presei de profil și publicului iubitor al marii și adevăratei muzici.

În ampla sa activitate, un loc special îl ocupă excepționalele articole, studii, eseuri, cronici, publicate în diverse reviste de specialitate din țară și de peste hotare, sutele de prelegeri, conferințe,

concerte, lecții, comunicări științifice, emisiuni de radio și televiziune, precum și participările în jurii de specialitate, în exigente competiții naționale și internaționale din țări cu recunoscute tradiții muzicale: Cehoslovacia, URSS, Franța, Austria, Belgia, Polonia, Bulgaria, Germania, Iugoslavia, Anglia, Italia etc.

Un excepțional capitol în istoria muzicii românești de la mijlocul veacului trecut, poate fi atribuit, fără echivoc, îndelungatei și prestigioasei activități, de aproape două decenii și jumătate, pe care maestrul Ion Dumitrescu a desfășurat-o, cu exemplară responsabilitate, profesionalism, dăruire și pasiune până la sacrificiu, la cârma Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România. A izbutit să reorganizeze, din temelii, această instituție, împreună cu filialele teritoriale, înălțând, asemenea unui arhitect de geniu, un important edificiu sonor ce s-a aflat, în prima linie, în viața spirituală românească și nu numai. De numele său se leagă realizarea – cu sprijinul factorilor de decizie guvernamentală, o legislație specifică care a fost de bun augur pentru creșterea constantă a veniturilor Uniunii și surselor financiare necesare asigurării dreptului de autor, achiziționarea celor mai valoroase lucrări ale membrilor Uniunii, înființarea Editurii și Tipografiei Muzicale din București, a superbului magazin *Muzica*, a Atelierului de grafică muzicală, precum și promovarea la noi dimensiuni în circuitul național și internațional de valori, a creației muzicale românești - clasice și contemporane, și a celor mai talentați tineri compozitori și interpreți – absolvenți ai facultăților de specialitate din România.

Lucrând de peste 60 de ani în domeniul culturii și artei, am avut fericitul prilej de a colabora cu maestrul Ion Dumitrescu și cu ceilalți muzicieni din conducerea Uniunii, în organizarea multor manifestări muzicale de referință, pe teritoriul județului Prahova, cu deosebire la începutul lunii iulie 1959, pentru a marca atunci în Ploiești, sărbătorirea a 50 de ani de la nașterea unui muzician de geniu, Paul Constantinescu. Acest memorabil eveniment muzical, onorat de întreaga conducere a Uniunii și de soliștii concertiști Valentin Gheorghiu, Ștefan Gheorghiu și Radu Aldulescu, care, împreună cu Orchestra simfonică ploieșteană, sub bagheta tânărului șef de orchestră Ion Baci, au susținut un concert simfonic extraordinar. Emoționat, muzicianul sărbătorit Paul Constantinescu, în cuvântul de mulțumire, a ținut să precizeze, printre altele, că *va realiza pentru orașul său natal o lucrare simfonică – Simfonia ploieșteană*, prezentată, în primă audiție absolută, în prezența autorului, în zilele de 28-29 septembrie 1961, de simfonicul ploieștean, dirijor Ion Baci. Impresionantă pentru viața cultural-artistică din județul Prahova a fost prezența maestrului Ion Dumitrescu, împreună cu o seamă de compozitori și muzicologi, în ziua de 14 decembrie 1975, la Palatul

Culturii din Ploiești cu prilejul aniversării a 20 de ani de la înființarea Coralei Paul Constantinescu – formație de elită din mișcarea corală prahoveană și națională, dirijată de profesorul Gheorghe C. Ionescu.

Pentru întreaga sa activitate a fost distins cu importante premii de creație, cu titlul de maestru emerit al artei, cu Premiul Academiei Române și Premiul de Stat, cu ordine și medalii, cu titlul de profesor universitar emerit, iar în 1977, Institutul Francez al Academiei de Arte din Paris și Academia Tiberiană din Roma (1981) l-au ales membru.

Referindu-se la rolul și locul compozitorului și profesorului Ion Dumitrescu în viața noastră artistică, eminentul om de știință muzicală **Viorel Cosma**, Dr. *Honoris Causa* al Academiei Artelor din Chișinău, scria: „*Personalitatea artistică reprezentativă pentru școala muzicală românească de la mijlocul veacului XX, Ion Dumitrescu a apărut și s-a impus la orizontul culturii noastre într-un moment de inițiativă și înfăptuiri majore de largi deschideri pentru arta autohtonă (...). Majoritatea creațiilor lui Ion Dumitrescu au devenit deja pagini de antologie sonoră a muzicii românești (...). Pedagog innăscut, Ion Dumitrescu a transformat cursurile în lecții de vibrație interioară în care măiestria cuvântului se îmbina cu înaltul profesionalism, căldura comunicării cu limpezimea expunerilor, inteligența ascuțită cu pitorescul limbaj de vrajă și vervă cuceritoare*”.

În acest context, ilustrul muzicolog și prof. dr. **Octavian Lazăr Cosma**, membru corespondent al Academiei Române, scria, cu zece ani în urmă (2003): „*Ion Dumitrescu era o enciclopedie vie, era o inteligență sclipitoare și în orice situație, pe orice temă (...) personalitatea lui Ion Dumitrescu, fără îndoială ne marchează pe toți. A fost uriașă și rămâne, în perspectiva anilor care se preling, tot la fel de înaltă, prin forța geniului, aș spune eu, pe care l-a avut Ion Dumitrescu și a focului sacru pe care l-a purtat în suflet...*”

Aniversarea Centenarului Nașterii sale, constituie un nou prilej pentru a aduce, în prim plan – prin concerte, simpozioane naționale și internaționale etc., importante momente din viața și opera acestei personalități emblematică a muzicii românești, a culturii române. Sperăm ca în deceniile ce vor urma, opera sa – **să biruie cu succes anii, să fie cât mai prezentă în programele instituțiilor publice de concerte și spectacole, în emisiuni de radio și televiziune etc, pentru a înnobila și entuziasma „multe generații de români și multe neamuri ale pământului”.**